

Univerzitet u Sarajevu – Pravni fakultet
Odbor za osiguranje kvaliteta

Univerzitet u Sarajevu – Pravni fakultet
n/r dekanice, prof. dr. Zinke Grbo

Sarajevo, 31. 8. 2023. godine

Predmet: Izvještaj o provedenoj evaluaciji nastave i akademskog osoblja na I i II ciklusu studija u ljetnom semestru akademske 2022/2023. godine

Na osnovu čl. 140 Zakona o visokom obrazovanju (Sl. novine KS, br. 36/22), čl. 14 st. 1 tač. e) Pravilnika o sistemu osiguranja upravljanja kvalitetom na Univerzitetu u Sarajevu (broj: 02-19/19.) i čl. 19 st. 1 Poslovnika o radu Odbora za osiguranje kvaliteta (od 29. 3. 2021. godine), Odbor za osiguranje kvaliteta (dalje: Odbor) je analizirao evaluaciju nastave i akademskog osoblja na I i II ciklusu studija, u ljetnom semestru ak. 2022/2023. godine, i podnosi sljedeći

IZVJEŠTAJ

1. Opšte informacije o anketnom ispitivanju

Anonimna evaluacija na Pravnom fakultetu Univerziteta u Sarajevu provedena je u periodu od **15. 05. 2023. do 04. 06. 2023. godine**, online, preko eUNSA sistema. Iako su studenti/ce u tom periodu popunjavali/e ankete sa svojih ličnih profila, prema informacijama koje smo dobili od Univerzitetskog teleinformatičkog centra Univerziteta u Sarajevu (UTIC UNSA) u bazu se ne spašavaju informacije koji student/ica je dao koji odgovor te je u cijelosti osiguran kriterij anonimnosti i dobrovoljnosti.

Sadržaj ankete koja se koristila u postupku studentske evaluacije nastavnog procesa koncipiran je primarno kroz zatvorena pitanja (ocjenom tvrdnji/stavova na skali od 1 do 5), a na kraju upitnika studentima/cama je kroz otvoreno pitanje ostavljena mogućnost davanja komentara, sugestija i primjedbi. Upitnike po nastavnim predmetima studenti/ce su popunjavali kako za nastavnike/ce, tako i za saradnike/ce.

Nakon završene evaluacije, predsjednici Odbora za osiguranje kvaliteta UNSA PFSA su na eUNSA bili dostupni rezultati koji su sadržavali potrebne informacije za dalju obradu i analizu, te u konačnici generalnu evaluaciju nastavnog procesa.

2. Informacije o broju upitnika

Prema materijalu dostupnom na eUNSA ukupno je popunjeno 706 anketnih upitnika. Ipak, uočavaju se i određeni propusti na eUNSA sistemu zbog kojih jedna manja grupa upitnika nije uzeta u razmatranje. Tako je na II ciklusu studija za 20 studenata/ica ponuđen predmet koji se uopće nije izvodio u ovoj školskoj godini. Jedan student/ica je popunio ovaj upitnik sa ukupnom ocjenom 5. Na II godini studija ponuđen je upitnik za evaluaciju saradnika/ce i vježbi na predmetu na kojem se vježbe ne izvode. Popunjena su 24 upitnika sa prosječnom ocjenom 4,69. Također

na II godini studija na izbornim predmetima popunjena su 4 upitnika za časove vježbi, odnosno saradnike/ice na izbornim predmetima na kojima se vježbe ne izvode. Ista je situacija i sa 7 popunjenih upitnika na izbornim predmetima na III godini studija, odnosno sa 4 popunjena upitnika na izbornim predmetima na IV godini studija. Međutim, ovo nije bitno utjecalo na analizu evaluacije.

U konačnici analizirano je **666** anketnih upitnika.

Na sedam nastavnih predmeta (po jedan obavezni na I i II godini studija, dva obavezna i dva izborna na III godini studija, jedan obavezni na II ciklusu) ni jedan student/ica nije pristupio/pristupila evaluaciji. Ipak, unatoč tome i unatoč relativno niskom broju popunjenih upitnika, uzorak je reprezentativan u odnosu na zastupljenost ciklusa studija, nastavnih predmeta i godina studija na I ciklusu.

Od ukupnog broja ispunjenih anketnih upitnika, samo 7 je sa II ciklusa studija. Također, ograničenije evaluacije predstavlja i činjenica da je, u odnosu na I i II godinu studija, nešto niži postotak ispitanika/ca sa III (14%) i IV godine (17%) ispunio anketni upitnik.

Grafikon broj 1 – I ciklus studija

Od ukupnog broja upitnika, 405 (61 %) je ispunjeno za i nastavnike/ce, od čega 49 upitnika na izbornim predmetima na II, III i IV godini studija.

Za asistente/ice od ukupnog broja analiziranih materijala, ispunjen je 261 upitnik (39 %). Imajući u vidu zastupljenost časova vježbi u nastavnom procesu, ovakva struktura uzorka je očekivana.

U pogledu uzorka, generalno se zapažaju propusti na eUNSA sistemu koji nisu bitno uticali na sam proces evaluacije nastave i nastavnog osoblja, ali svakako je potrebno izbjeći ovakve propuste, kako bi bili korigirani do naredne evaluacije. Također, primjećuje se i nesistematična prezentacija podataka za analizu što je Odboru za kvalitet UNSA PFSA značajno otežalo obradu podataka. Kao i prethodnih godina, uočava se nizak udio ispitanika/ica sa III i IV godine studija. Sam metodološki upitnik je kreiran kao mjerni instrument koji se može popuniti u vrlo kratkom

periodu, a kako bi se održala motivacija potencijalnih ispitanika/ca i time došlo do zadovoljavajućeg odziva. Ipak, popunjavanje posebnih upitnika za nastavnike/ce i saradnike/ce, značajno je produžilo vrijeme potrebno za popunjavanje evaluacija za sve predmete na studijskoj godini. Ovo je dodatno moglo uticati na svakako slabu motivaciju studenata/ica da popunjavaju evaluaciju u većem broju.

3. Generalni nalazi anketnog ispitivanja

Na osnovu analize rezultata evaluacije nastave i akademskog osoblja na I i II ciklusu studija, može se zaključiti da je evaluacija provedena uspješno te da je na temelju provedene ankete moguće izvesti opšte zaključke o realizaciji nastave na I i II ciklusu studija na Univerzitetu u Sarajevu – Pravnom fakultetu. Ipak, za dalju evaluaciju na katedrama i predmetima broj popunjenih anketnih upitnika je ograničavajući faktor.

Upitnik za nastavnike/ce, kojeg su studenti/ce popunjavali po predmetima, sadrži 10 stavova. Upitnici za saradnike/ce (također po predmetima za časove vježbi) sadrže 7 stavova. Stavove/tvrdnje su studenti/ce ocjenjivali skalom od 1 do 10. Rezultate pojedinačnih predmeta odgovorni nastavnici i nastavnice mogu vidjeti na svojim eUNSA profilima.

Za evaluaciju nastavnika, studentima/icama su bile ponuđene tvrdnje:

Na početku semestra prezentiran je plan i program (sadržaj predmeta, ishodi učenja, literatura, način bodovanja).

Predavanja su dobro pripremljena i nastavnik jasno i razumljivo izlaže nastavne sadržaje.

Nastavnik primjenjuje različite nastavne metode i strategije podučavanja.

Nastavnik spremno odgovara na pitanja studenata i odnosi se korektno prema studentima.

Student može slobodno komunicirati i izraziti svoje mišljenje.

Nastavnik pokazuje trud i entuzijizam u prenošenju znanja i savjesno ispunjava svoje obaveze.

Nastavnik nastavu održava redovno i na vrijeme.

Nastavnik je dostupan u terminima konsultacija.

Nastavnik formuliše ispitna pitanja u skladu sa sadržajem prezentiranog programa predmeta.

Nastavnik ima jasne kriterije ocjenjivanja i ocjenjuje korektno.

Za evaluaciju nastavnika, studentima/icama su bile ponuđene tvrdnje:

Vježbe su dobro pripremljene i asistent jasno i razumljivo izlaže nastavne sadržaje.

Asistent primjenjuje različite nastavne metode i strategije podučavanja.

Asistent spremno odgovara na pitanja studenata i odnosi se korektno prema studentima.

Student može slobodno komunicirati i izraziti svoje mišljenje.

Asistent pokazuje trud i entuzijizam u prenošenju znanja i savjesno ispunjava svoje obaveze.

Asistent nastavu održava redovno i na vrijeme.

Asistent je dostupan u terminima konsultacija.

U odgovorima na postavljena pitanja ne primjećuju se značajnija odstupanja, a studenti/ce su veoma pozitivno ocijenili nastavnike/ce, saradnike/ce i generalno

odvijanje nastavnog procesa na Univerzitetu u Sarajevu – Pravnom fakultetu. Na izbornim predmetima i predmetima II ciklusa u pravilu su studenti/ce u odnosu na ponuđene stavove birali ocjenu 5,00. Ovakve situacije nalazimo i na nekim obaveznim predmeta. U konačnici, ni jedan od analiziranih upitnika ne zaostaje upečatljivo za ovim rezultatima. Bez obzira na generalno dobru ocjenu organizacije i realizacije nastave, cilj evaluacije jeste identificirati prostor za moguća unapređenja nastave. **Na temelju rezultata, nastavnici/e i saradnici/e samostalno mogu identificirati u odnosu na koje stavove, čak i u situacijama relativno visoke prosječne ocjene, mogu napraviti određena unapređenja.**

Kada je riječ o otvorenom pitanju na kraju upitnika, 20% studenata/ica je iskoristilo ovu mogućnost i ostavilo dodatne komentare. Ipak, od ukupnog broja komentara (135), čak 69% (93 komentara) su isključivo pohvale na rad nastavnika/ca i saradnika/ca. Ostali komentari ili uz pohvalu daju neku dodatnu sugestiju ili naprosto predstavljaju komentar, sugestiju ili prijedlog za unapređenje nastavnog procesa. **Pojedinačni komentari i sugestije za poboljšanje nastave koje su studenti/ce mogli dati na kraju ankete, mogu biti od koristi za unapređenje nastave, posebno u procesima dalje evaluacije nastavnih procesa na pojedinačnim predmetima.**

4. Generalni zaključak

Imajući u vidu da su studenti/ce imali pristup anonimnom i dobrovoljnom anketiranju putem eUNSA sistema, Odbor zaključuje da je anonimno anketiranje provedeno uspješno. Na osnovu odgovora na “zatvorena” pitanja i većine komentara/sugestija studenata/ica, može se zaključiti da su studenti/ce zadovoljni/e načinom izvođenja nastave na nastavnim predmetima ljetnog semestra akademske 2022/2023. godine. Ipak, određene primjedbe i sugestije za poboljšanje nastavnog procesa koje su iznesene, istina u izuzetno malom procentu, treba ozbiljno razmotriti na nivou nastavnog predmeta.

Kao značajan nedostatak procesa evaluacije nastave i akademskog osoblja, Odbor identificira nizak postotak učešća studenata/ica III i IV godine, kao i II ciklusa. Ipak, može se pretpostaviti da uzorkovanje nije značajno uticalo na generalno pozitivne zaključke. Također, opravdano se može pretpostaviti da su problemi vezani za relevantnost uzorka bili uslovljeni i novim načinom popunjavanja upitnika. Također, koncept upitnika i vrijeme potrebno za popunjavanje upitnika koji su bili dostupni studentima/cama, može biti faktor koji utječe na učešće u evaluaciji.

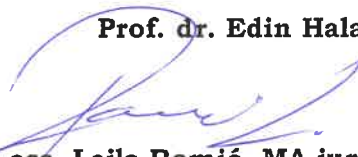
Razlozi za slab odziv studenata/ica mogu se tražiti u opštim tendencijama. Međutim, smatramo da je nužno da se već na početku akademske 2023/24. godine poduzmu aktivnosti kako bi se studenti/ce značajnije motivirali/e za učešće u anketnom ispitivanju. Jedan dio aktivnosti može preuzeti Udruženje studenata [i studentica] Univerziteta u Sarajevu – Pravnog fakulteta s ciljem informisanja studenata i studentica o procesu evaluacije nastave i nastavnog osoblja i njenom značaju. Istovremeno, potrebno je da i akademsko osoblje sa studentima/cama već na uvodnim časovima i časovima u sedmici evaluacije nastave razgovara o procesu i svrsi evaluacije nastave i akademskog osoblja te o načinu na koji na predmetima na kojima su angažirani koriste ove rezultate kako bi unaprijedili/e procese organizacije i realizacije nastavnih aktivnosti. Time bi ukazali studentima/cama da evaluacija ne ostaje mrtvo slovo na papiru, već da je značajan faktor u poboljšanju kvaliteta nastave.

Odbor za osiguranje kvaliteta na Pravnom fakultetu Univerziteta u Sarajevu

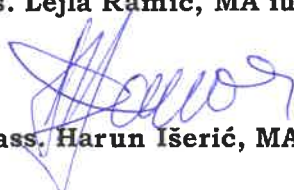

Prof. dr. Amila Ždralović, predsjednica

Prof. dr. Edin Halapić, član

Viša ass. Lejla Ramić, MA iur., članica

Viši ass. Harun Išerić, MA iur., član

Mr. sc. Mirela Rožajac-Zulčić, članica

Faruk Dević, predstavnik studenata/ica, član

Sarah Delić, predstavnica studenata/ica, članica